

Lausunto Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin luonnosvaihtoehdoista

khall 29.08.2022 § 143

182/00.04.01/2021

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.
Esittelijä	kaupunginjohtaja Parkkonen, Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa liitteenä olevan lausunnon Päijät-Hämeen liitolle Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin luonnosvaihtoehdoista.
Toimivalta	Heinolan kaupungin hallintosäntö 5 luku 22 §
Valmistelija	kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen puh. 044 797 6907, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	Päijät-Hämeen liitto on pyytänyt maakunnan kunnilta lausuntoa Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin luonnosvaihtoehdoista.

Lahden kaupunkiseutusuunnitelma kattaa kaupunkiseudun MAL-sopimuskunnat ja rakennemalli koko maakunnan. Suunnitelmien osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) oli nähtävillä syksyllä 2021. Tavoitteet hyväksyttiin kaupunkiseutusuunnitelman osalta MAL-sopimuskuntien hallituksissa (Heinolan kh 21.2.2022 § 28) ja rakennemallin osalta maakuntahallituksessa (13.12.2021 § 232).

Kaupunkiseutusuunnitelma on kokonaan uusi suunnitelmataso, joka tarkkuustasoltaan sijoittuu maakuntakaavan ja kuntien strategisten yleiskaavojen välille. Valmistuttuaan se mm. antaa pohjaa kuntien yleiskaavojen laadintaan. Kaupunkiseutusuunnitelma ei kuitenkaan ole lainvoimainen eikä oikeusvaikutteinen kaava. Lahden kaupunkiseutusuunnitelman hyväksyvät Lahden MAL-kuntien valtuustot, ja Päijät-Hämeen rakennemallin Hartolan, Sysmän ja Padasjoen kunnat sekä Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto.

Lahden kaupunkiseutusuunnitelmalla sovitetaan yhteen yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja viherrakenteen kehittämisen periaatteet pitkällä aikavälillä. Suunnitelmalla on mahdollista osoittaa myös lyhyen aikavälin konkreettisia toimenpiteitä.

Yhdyskuntarakenteen osalta tarkastellaan kaupunkiseudun asumisen, työpaikkojen, elinkeinojen, palveluiden ja vapaa-ajan alueiden sekä näitä yhdistävien liikenneväylien ja teknisen huollon verkostojen sijoittumista sekä niiden keskinäistä suhdetta.

Liikennejärjestelmän osalta tarkastellaan seudun liikenneväylien ja niiden solmukohtien, eri liikennemuotojen terminaalien ja muun liikkumisympäristön sekä henkilö- ja tavaraliikenteen eri muotojen muodostamaa kokonaisuutta.

Viherrakenteen osalta tarkastellaan seudun pääosin rakentamattomien ja kasvullisten alueiden ja niiden välisten yhteyksien muodostamaa verkostoa. Verkoston katsotaan kattavan suojelu- ja virkistysalueiden lisäksi vesialueita sekä sellaiset metsätalous- ja peltoalueet, joilla on erityistä merkitystä alueiden kytkeytyneisyyden, ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, virkistyksen ja ilmastonmuutoksen kannalta ja johon liittyvät myös rakennetun ympäristön kasvulliset alueet.

Kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin prosesseissa on määritelty suunnittelulle laadulliset tavoitteet viiteen pääteemaan:

1. luonto ja virkistys
2. väestö ja asuminen
3. kauppa ja palvelut
4. elinkeinot ja työpaikat sekä
5. liikenne.

Suunnitelmaluonnosten pohjaksi on luotu kolme vaihtoehtoista kuvausta siitä, kuinka globaali ja kansallisen tason kehitys vaikuttavat seudun väestöön, työpaikkamääriin ja muuhun kehitykseen vuoteen 2060 mennessä. Laaditut kehityskuvavaihtoehdot ovat teemoiltaan seuraavat: typistyvän kehityksen vaihtoehto *XS*, maltillisen kasvun vaihtoehto *M* sekä voimakkaan kasvun vaihtoehto *XL*.

Jokaisen kehitysvaihtoehdon pohjalta on laadittu vastaava kartta-pohjainen suunnitelmaluonnosvaihtoehto. Luonnoksissa on esitetty strategiset alueidenkäytön vaihtoehdot väestön ja asumisen, elinkeinojen ja työpaikkojen, liikenteen sekä viherverkostojen osalta. Viherverkoston karttaesitys on kaikissa luonnosvaihtoehdoissa sama.

XS-vaihtoehdossa väkiluku laskee kehityskuvakaudella Päijät-Hämeessä 12 % ja MAL-alueella 10 % nykyisestä. Väestö, elinkeinot, työpaikat ja palvelut keskittyvät entistä enemmän kaupunkeihin ja palvelukeskuksiin. Taajama-aste kohoaa haja-asutusalueiden vakituisten asukkaiden vähetessä ja yhdyskuntarakenteiden tiivistyessä taajamien lievealueilla. Kausiasuminen maaseudulla painottuu nykyisiin vapaa-ajanasuntokeskittyymiin.

M-vaihtoehdossa Päijät-Hämeen ja MAL-alueen väkiluvut kasvavat kehityskuvakaudella vähintään 4 % nykyisestä. Kasvava väestö jakautuu tasaisesti taajamiin, haja-asutusalue säilyy asuttuna ja taajama-aste pysyy nykytasollaan. Uutta maaseutuasumista ohjataan kyliin, joiden ympärille myös kausiasuminen keskittyy. Kehittämisyöhykkeet laajenevat 1. Salpausselän eteläpuolella Lahdessa ja Orimattilassa sekä 2. Salpausselän vaiheilla Asikkalassa ja Heinolassa.

XL-vaihtoehdossa Päijät-Hämeen ja MAL-alueen väkiluvut kasvavat kehityskuvakaudella noin 20 % nykyisestä. Lahti kasvaa henkilö- ja tavaraliikenteen kansallisena solmukohtana. Tavoitellut tie- ja ratahankkeet toteutuvat: valtatie 12 välillä Uusikylä-Tillola ja uusi rautatie välillä Lahti-Heinola-Mikkeli. Monipuolistuva joukkoliikenne kiskoilla sekä teillä lisää kaupunkiseudun keskusten toiminnallisia yhteyksiä. Taajama-aste kohoaa. Kausiasuminen suuntautuu vesistöjen äärelle ja ylläpitää myös pohjoisten kirkonkylien palvelutarjontaa.

Kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin luonnosvaihtoehdot tausta-aineistoina ovat nähtävillä Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla <https://pajat-hame.fi/>

Esityslistan liitteenä on esitys Heinolan kaupungin lausunnoksi Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin luonnosvaihtoehdoista.

Tiedoksianto

virallinen ote
sähköposti

Päijät-Hämeen liitto
kaupunginarkkitehti
elinvoimajohtaja
teknisen toimen johtaja